

Однак позиція Кейнса була іншою. Він висунув ідею «контрциклу»: держава не тільки може, а й зобов'язана рятувати економіку, якщо це викликано штучними, а не еволюційними наслідками. Наприклад, війнами, пандеміями та фінансовими кризами.

Друга світова війна довела правоту Кейнса, адже остаточно від наслідків Великої депресії 30-х США позбулися лише під час Другої світової війни, реалізуючи політику Нового курсу Рузвельта та елементи політики «контрциклу» Кейнса (державна повинна інвестувати під час кризи, коли бізнес, навпаки, скорочує інвестиції).

Є ще один факт із біографій Кейнса та Шумпетера, про який представники лібертаріанської моделі розвитку воліють не згадувати.

Читайте також: **Як податкова збирається "щипати гусей", читай громадян України**

Кейнс, як ми вже згадали, з 1940 року консультував Міністерство фінансів Британії та з 1942 року входив до складу правління Банку Англії. А Шумпетер з 1917 року працював співробітником комісаріату економіки воєнного часу Австро-Угорської імперії, а з 15 березня по 17 жовтня 1919 року — навіть міністром фінансів Австрії.

Як бачимо, **результати діяльності Кейнса та Шумпетера на їхніх посадах під час світових війн «трохи» відмінні.**

Ба більше, ще один представник віденської лібертаріанської школи економіки Фрідріх Хаек згадує: «В Австрії після 1922 року ім'я Шумпетера стало серед простого люду майже лайливим через його принцип «крона є крона». Мається на увазі, що Шумпетер підписав декрет про виплату довоєнного державного боргу в австрійських кронах без індексації, попри те, що ця валюта під час війни знецінилась у 15 тисяч разів.

Кейнс також казав, що ключовим маркером неправильної економічної політики під час війни є високий індикатор безробіття. В Україні безробіття під час повномасштабної війни, до речі, **становить 15-20%**.

Відома також історія про «економіку на пальцях», коли вчений пояснював британському чиновнику під час війни, що його вислів «у бюджеті немає грошей на цей проєкт» є помилковим (за умов наявності монетарного суверенітету, звичайно).

Кейнс запитував: «Коли ви кажете, що немає грошей для будівництва, це означає, що у вас немає цегли, робочих, цементу?».

«Ні, — казав чиновник, — це все у нас є».

«Тоді що ви маєте на увазі, коли кажете, що на це немає грошей», — продовжував Кейнс.

Тож в умовах таргетованої або цільової емісії під час війни можна профінансувати будь-який проєкт. Питання лише в тому, чи потрібен він для досягнення перемоги або ж ні.

Тобто **гроші — це лише «розчин», який пов'язує в єдине ціле цеглу, цемент і робочу силу для будівництва зруйнованого війною будинку.**

Читайте також: **Фронтове уповільнення економіки України та План Б для країни**

І цей «розчин» продукується «монетарною залозою» центрального банку.

Тому, коли українські міністри кажуть, що у нас немає грошей для того, аби на 100% профінансувати виробництво ОПК, то вони або не читали Кейнса, або лукавлять. Або вперті послідовники Шумпетера, чії ідеї саме під час війни несуть згубні наслідки для економіки.

А тепер перейдемо до Національного банку України.

Уявіть собі модель, коли ви з однієї кишені перекладаєте гроші в іншу кишеню, і під час цього «захопливого процесу» значна частина грошей «кудись зникає».

На початку повномасштабної війни у нас було два місяці «монетарного суверенітету», коли НБУ фінансував уряд і ЗСУ.

Це відбувалося з березня по червень 2022 року (якщо брати не сам термін фінансування, а період низької облікової ставки НБУ **у розмірі 10%**).

Потім НБУ **збільшив облікову ставку до 25%** (зараз вона **перебуває на рівні 15,5%**) і оформив борг уряду за наданими ним коштами у вигляді військових облігацій. Відсотки за якими визначаються відповідно до середньозваженої за період облікової ставки Нацбанку.

Тобто уявіть собі ситуацію: ви приходите у банк, розміщуєте у ньому свій депозит, а ставку за цим вкладом можете визначити самостійно, на власний розсуд!

Для вас це неможливо, а для НБУ — чом би й ні: він позичив уряду гроші під ставку, яку сам і регулярно визначає.

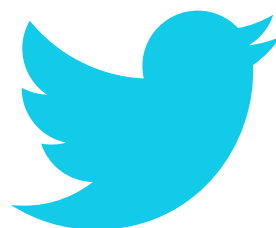
Для чого йому такий інструмент? **За цим портфелем військових облігацій за рівня ставки у 15,5% НБУ отримає річний відсотковий дохід у розмірі більш як 60 млрд грн.**

Для чого йому ці гроші?

Нацбанк «транзитом» виплачує ці грошові кошти групі комерційних банків за депозитними сертифікатами, які випускає і продає приватним фінансовим установам.

Скільки це у гривнях?

- 2023 року НБУ виплатив банкам **майже 86 млрд грн.**
- 2024-го — близько 82 млрд грн.



- 2025 року — орієнтовно 65–70 млрд грн.
- Або **загалом до 240 млрд грн за три роки війни.**

Тобто таргетована емісія НБУ на підтримку банків (виплата відсотків за депозитними сертифікатами — це грошова емісія) становила вже 60% від таргетованої емісії НБУ на підтримку країни загалом під час війни (а це і економіка, і ОПК, і соціальна сфера, і ЗСУ).

Читайте також: **Примусово-добровільні обмеження. НБУ примушує банки ще більше порізати перекази з картки на картку**

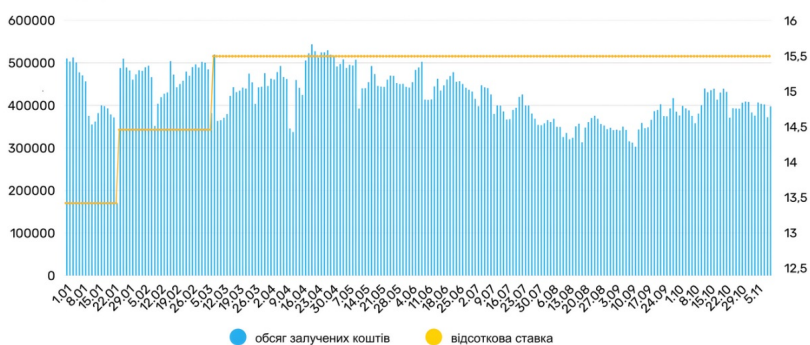
Саме тому **банківська система отримує рекордний історичний прибуток під час війни: 83 млрд грн 2023 року та 104 млрд грн 2024 року.** А **рентабельність капіталу досягає 40% і вище.** Значною мірою через політику «дорогої гривні», яку здійснює НБУ і внаслідок якої ми спостерігаємо майже повний обрив кредитного циклу в нашій економіці воєнного часу.

У ЗМІ публікувались і цифри виплат НБУ на користь комерційних банків: 2023 року за депозитними сертифікатами overnight — 64,3 млрд грн, за тримісячними сертифікатами — 21,7 млрд грн; 2024 року 51,7 млрд і 29,9 млрд грн, відповідно.

У середньому НБУ іммобілізує (відволікає) з грошового ринку **від 400 до 500 млрд грн ліквідності банків**, яка могла б іти на кредитування реального сектору економіки (див. рис.).

ОПЕРАЦІЇ НБУ З РЕГУЛЮВАННЯ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВ

Джерело: НБУ



При цьому внаслідок цих операцій НБУ суттєво скоротив свої перерахунки до державного бюджету: 2022 року це було 72 млрд грн, а 2023-го — лише 38,6 млрд грн.

Станом на зараз НБУ перерахував за 2024 рік трохи більше 38 млрд грн із задекларованих 84 млрд грн. Тобто **загальна фінансова підтримка державного бюджету з боку НБУ наразі поступається «підігріву» фінансових показників кількох десятків приватних банків.**

Підсумовуючи, можна перефразувати слова відомого казкового персонажу: «Гроші у нас є, у нас монетарного суверенітету не вистачає».

Олексій Куц, економіст, фінансовий аналітик; опубліковано у виданні ZN.ua

Читайте також:

- **Російський слід у банківській системі України**
- **Raiffeisen Bank вирішив надати кредитні канікули російським загарбникам та терористам з "лдр"**
- **Поплічники агента ФСБ Деркача скупили активи ліквідованих російських банків в Україні - це викрила не СБУ, а журналісти**
- **Активи ліквідованих російських банків на загальну суму 3 млрд грн дістались росіянам... попри заборону**
- **Хронологія зради: як частину атомної енергетики України здали російським окупантам**
- **Російський мільярдер Фрідман за \$1 млрд хоче купити у України зняття санкцій - WSJ**
- **Справа Магнітського: найбільший банк Данії Danske Bank визнав себе винним у шахрайстві проти банків США на користь росіян**
- **Чому неефективна АРМА**

Share 0

Читайте «Аргумент» в **Facebook** и **Twitter**

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі



| **НОВИНИ ПАРТНЕРІВ**

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Про що не можна було жартувати в СРСР



HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів



Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?



[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com